

Hovorna.

Úřední rychlost.

Tak zvaná úřední rychlost jest posměšně označení pomalého postupu úřadů při vyřizování. Podá-li strana nějakou žádost, čeká přirozeně na její vyřízení, a jest roztrpčena, nejde-li vyřízení dlouho. Strana neznající předpisů a zařízení úřadů se domnívá, že nevyřízením jest vinen úředník a že nechal prostě žádost ležet. Tomu tak ovšem zpravidla není, zpravidla se věc projednává, ale to stranu nezajímá, strana chce pouze věděti výsledek, a to příznivý. Se stanoviska stran bylo by ideálem takové zařízení úřadů, že by podání byla vyřízena »obratem pošty« příznivě.

Kromě záležitostí, které se vyřizují na žádost stran, jest ale řada záležitostí, které se vyřizují z povinnosti úřední, tedy zpravidla proti vůli stran. Tu zase by bylo se stanoviska stran ideálem takové zařízení úřadů, že by podobné záležitosti se nevyřizovaly vůbec, nebo aspoň ne brzy.

Se stanoviskem stran nekryje se však stanovisko úřadů; úřady jsou vedeny zcela jinými snahami než strany, jsou vázány zákony a předpisy, upravujícími život státních občanů a postup úřadů, a nemohou velmi často žádostem stran vyhověti a jsou nuceny velmi často stranám proti vůli jejich povinnosti ukládati.

I co do otázky rychlosti vyřízení, jest stanovisko úřadu odlišné od stanoviska stran, tak totiž, že jest v zájmu úřadu rychlost vyřízení všech záležitostí bez ohledu na zájem stran. Rychlost vyřízení odbřeměňuje úřad, činí zbytečnými různé intervence a urgencye. Naopak zase pomalý postup řízení jest pramenem nových intervencí, urgencí, nových spisů, nových vyřízení. Okolnost tato jest všem úřadům dobře známa a proto se všechny úřady snaží řízení a vyřizování urychlit. Čteme občas v časopisech, že ten a onen úřad učinil opatření, aby urychleno bylo vyřizování spisů, bohužel, jsou to všechno opatření pouze relativní ceny. Tak jeden úřad nařídil, aby spisy povahy pilné byly označeny lhůtou a před jinými byly vyřízeny; toto opatření jest jistě účelné, ale jen částečně, neboť spisy lhůtou neoznačené zůstávají ležeti. Jiný úřad si opatřil telefon, jiný psací stroje a pod. Telefon jest jistě dobrá věc v případě, potřebuje-li úřad rychlé informace, jinak jest tomu však, použije-li ho strana ku získání informace, neboť v tom případě strana zdržuje úředníka od práce. Stejně se má věc s psacím strojem. Stroj jest výhodou pro úředníka pro vyřizování tak zvaných »lapalí«, při vyřizování věcí, kde třeba často přemýšletí, vyhledávati prameny atd., jest používání stroje ztrátou času pro osobu píšící, která musí zaháletí. Také vskutku nebylo nikde uveřejněno, že tato opatření měla za následek urychlení vyřizování, a to zcela přirozeně, neboť urychlení vyřizování závisí na zcela jiných okolnostech.

Okolnosti, které jediné mohou a také musí způsobiti urychlení úřadování, lze rozdělití na dvě velké skupiny.

Do první skupiny náleží zákony a předpisy, upravující život státních občanů, do druhé zákony a předpisy, upravující řízení a zařízení úřadů.

Pokud se nejprve tkne své skupiny, jest každému jasno, že množství zákonů má za následek množství úřadů a úředníků, a tím zdlouhavost ří-

zení a vyřízení. Musí tedy býti zásadou státní správy, v y d á v a t i z á k o n ů c o n e j m ě n ě. Stát náš konečně tuto zásadu uznal a vyslovil v zákoně z 22./12. 1924, č. 286 sb. z. a nař. (o úsporných opatřeních ve veřejné správě), když v § 1 praví, že úkoly státu mají býti zásadně omezeny na míru, které nezbytně vyžaduje životní zájem státu a obyvatelstva. Bude tedy na státní správě, aby tuto zásadu prováděla. V důsledku této zásady bude nutno zrušiti zákony, které upravují poměry pro život státu a obyvatelstva postradatelně. Za takové zákony považují na příklad zákon o domovském právu, který rozmnožuje agendu úřadů správních, jak státních, tak samosprávných, měrou neobyčejnou. Odpadnutím instituce domovského práva a ponecháním pouhého státního občanství dle vzoru jiných velkých států, by agenda úřadů neobyčejně klesla. Jiný podobný zákon jest zákon o stálých seznamech voličů, který periodicky obtěžuje úřady politické a nemá žádného významu pro voliče v době, kdy se nejedná o volby. Velkou úlevou pro politické úřady jest zajisté konečně zrušení zákona o vojenské dani.

Když již byl zákon vydán, n e b u d ě s t á l ý m i d o p l ň k y m ě n ě n. Úředník, který má vydati rozhodnutí, musí si nejprve pracně shledávati všechny na případ se vztahující předpisy a nemá jistoty, zdali snad přece mezitím nevyšel nový předpis. Dnes není téměř žádného většího zákona, který by nebyl několikrát novelován, a ovládnutí některého zákona předpokládá studium různých, cestou soukromou pořizovaných sbírek, které nejsou úplny a také ne vždy pro ruce. Uvádím na příklad jen zákony o nemocenském, úrazovém a pensijním pojištění.

Když již novelování předpisů bylo nutné, buď použito této příležitosti k tomu, a b y b y l v y d á n c e l ý z á k o n. Tato okolnost jest právě při dnešním stavu zákonodárství nutná, neboť jsou stále v platnosti předpisy rakouské.

Tuto zásadu uznala také státní správa, když v § 2 zákona o úsporných opatřeních nařídila, že důležité správní předpisy, jichž používání vzhledem k provedeným podstatným změnám působí praktické obtíže, mají býti sestaveny a cestou nařizovací znovu vyhlášeny.

Další zásadou buďte, a b y s t y l i s a c e z á k o n ů b y l a j e d n o d u c h á. Zákony moderní mají sloh příliš zhuštěný, takže jest těžko i skolenému právníkovi vybrati si jádro věci. Buďte voleny krátké věty. Buďte omezena citace jednotlivých paragrafů v textu, pokud jí není třeba za účelem uvarování omylu, neboť tím se stává zákon nepřehledným. Již první paragraf každého moderního zákona obsahuje zpravidla poukaz na paragraf další. Čtete-li tedy první paragraf, nevíme zpravidla určitě, oč se jedná. Uvedu příklad: Zákon z 5./2. 1920, č. 88 sb. z. a nař., o zřízení státní regulační komise pro město Prahu s okolím, praví v § 1: »Aby zaručen byl jednotný stavební rozvoj Prahy atd., zřizuje se pro opatření přehledného plánu regulačního a zastavovacího obcí jmenovaných v § 3 na dobu v § 18 uvedenou, společný odborný orgán«. Paragraf tento poukazuje hned na další dva paragrafy a tím ovšem zatemňuje definici státní regulační komise. Poukaz na § 3 a 18 jest zbytečný. Poukaz na § 3 se dá nahraditi slovy »pro Prahu a okolí«. Co se rozumí »Prahou a okolím«, plyne z § 3. Že se komise zřizuje na určitou dobu, plyne z § 18 a není toho třeba v § 1 uváděti a bude každému definice regulační komise jasná.

Při redakci zákonů buďte hleděno k tomu, a b y z á k o n y n e b y l y p ř e p l ň o v á n y v ý j i m k a m i; jsou-li výjimky nutny, buďte uvedeny pokud možno v samostatném paragrafu. Zákony n e b u d ě t e p ř e p l ň o v á n y r ů z n ý m i l h ŭ t a m i; jsou-li lhůty nutné, buďte pokud možno stejné (na příklad volební řád do obcí zbytečně obsahuje 6 různých lhůt — 24 hodin, 48 hodin, 3, 5, 8 a 14 dní). V zákonech upravujících obdobnou materii buďte lhůty stejné (volební řád do obcí, okresů, žup, Národního shro-

máždění). Tyto technické prostředky podporují paměť, usnadňují přehled a přispívají k snadnému a rychlému vyřizování.

Důležitější pro urychlení úřadování jsou předpisy, upravující řízení a zařízení úřadů.

Pokud se nejprve tkne řízení, jest charakteristické, že pro správní úřady není dodnes žádného jednotného zákona o řízení. Kdežto soudy mají již dávno do všech podrobností propracované zákony o řízení ve věcech civilních, trestních, exekučních, musejí se úřady správní, jmenovitě politické, spokojiti s několika starými, roztržštěnými, neúplnými všeobecnými předpisy a jinak se držeti předpisů pro ten který obor zvláště vydaných. Tento nedostatek byl uznán dávno, stalo se mnoho pokusů, zjednatí nápravu, ale dosud bezvýsledně. Až dodnes úředník správní bojuje v každém jednotlivém případě s pochybnostmi o tom, jakého předpisu jest se přidržeti, platí-li tu ono neb jiné nařízení, lze-li použiti analogie předpisů soudních, atd. O těchto věcech nemají strany pojmu, a diví se, že kolikráte věc nepatrná tak dlouho nedochází vyřízení. Proto jest s velkým uspokojením vítati ustanovení zákona o úsporných opatřeních, že správní řízení má býti jednotně upraveno, a akci ministerstva vnitřní, dle které má řízení správní býti upraveno podle vzoru zákona v Rakousku, který lze označiti za vskutku výborný.

Již tento zákon bude míti za následek urychlení vyřízení, poněvadž odstraňuje řadu pochybností a nejasností. Než třeba bude ještě zjednatí nápravu v organizaci úřadů. Dnešní stav trpí byrokratismem. O byrokratismu mohou býti různá mínění. Obvykle znamená byrokratismus těžkopádné úřadování, zaviněné úzkostlivým lpěním na zbytečných formalitách. V tomto smyslu pojmají byrokratismus strany, které nejsou s vyřízením úřadu spokojeny, a má slovo to běžně špatný zvuk.

Než bez byrokratismu nemůže žádný úřad existovati. Byrokratismus jest snaha, spravovati z jednoho ústředí co možná velká území za zodpovědnosti jedné osoby a šetření předepsaných neb ustálených formalit.

Otcem byrokratismu jest tedy centralismus, to jest snaha, spravovati území z jednoho ústředí. V životě státním jest centralismus naprosto nutný. Konec konců musí býti ve státě jedno místo, ze kterého veškerá moc vychází, avšak není nutno, aby každá záležitost státní musela konečně býti rozhodována instancí nejvyšší. Jest mnoho záležitostí, které zcela dobře by mohly býti vyřízeny instancemi nižšími s platností konečnou, na příklad vydávání zbrojních listků, honebních listků, podomních pasů, různých licencí atd. Každý úředník mi dosvědčí, že strany podávají rekursy ve většině případů jenom proto, že rekurovat mohou. Kdyby rozhodnutí nižší instance neobsahovalo poučení o tom, že rekurs k vyšší instanci jest přípustný, ani by jich nenapadlo podávati rekurs. Že by tím mnoho práce odpadlo, jest na bíledni. V tom směru bych poukázal na tak zvané národní výbory po převrátě. Tyto výbory vykonaly velký kus práce právě jenom proto, že proti jejich rozhodnutí — a byla to rozhodnutí mnohdy velmi vážná — nebylo odvolání. Není třeba ovšem, aby se šlo tak daleko, jako právě národní výbory šly, ale jisté zvýšení pravomoci nižších instancí jest nutné. Tuto nutnost uznala konečně také státní správa, když v zákoně o úsporných opatřeních nařídila, že správní úkoly, které dosud jsou obstarávány správními úřady a orgány vyššího stupně, mají býti, kde se to jeví účelným, přenešeny na úřady a orgány nižšího stupně.

Úřady vyšší pracují zpravidla pomaleji než nižší, není řídkým případem, že některé záležitosti po léta leží u ústředních úřadů; úřady tyto nejsou tak snadno přístupny, jsouce od místa záležitosti vzdáleny, nepodléhají tedy osobnímu nátlaku stran, jejich zájem o vyřízení jest slabý a mohou tedy bez nebezpečí nepřijemností se stranami nechatí věc nevyřízenou.

V novinářském posudku návrhu na úpravu kompetence nejvyššího

správného soudu jsem četl názor, že omezení kompetence jest nedemokratické. Jsem jiného názoru. Přejde ovšem na to, co se myslí demokracií. Podle mého soudu znamená demokracie stejné povinnosti a stejná práva za stejných podmínek pro všechny. Tomuto pojmání demokracie omezení kompetence neodporuje.

Nejzhojněji působí tento centralismus na poli státní stavební služby. Všechny plány a rozpočty musejí býti schváleny ministerstvem. To má za následek, že úřad provedením stavby pověřený nesmí sebe menší, třebaž i účelnou změnu provésti o své újmě a musí si vyžádati schválení ministerstva. Tím se vysvětluje hlemýžďí postup stavebních prací při státních stavbách. Trapná kapitola by se dala napsati o stavbách subvencovaných státem ve smyslu zákona o stavebním ruchu.

Druhou zásadou byrokratismu jest snaha, spravovati p o k u d m o ž n o v e l k á ú z e m í. Jest nepopíratelno, že čím větší území, tím hůře se ovládá. Velké úřady, jmenovitě zemské úřady, to cítí. Proto si pomáhají aspoň v některých oborech tím, že rozdělují zemi na menší obvody a jejich správu svěřují určitým referentům. Jest tomu tak v politické správě na poli školství, správy státních silnic, v oboru zdravotním, veterinárním, a tak dále. V tomto směru nastane jistě náprava provedením župního zřízení. Povstanou menší celky, které bude možno mnohem snáze ovládati, než tomu bylo dosud v zemích. Bude-li míti župní zřízení vliv na rychlost řízení, jest jiná otázka, o které jindy.

Další vlastností byrokratismu jest systém zodpovědnosti jedné osoby za vedení úřadu. Veškerá vyřízení i velkých úřadů vydávají se jménem a za zodpovědnosti přednosty úřadu. Jest fysickou nemožností, aby přednosta takového úřadu byl aspoň částečně informován o každé záležitosti jeho úřadu, a přece dle platných předpisů ručí za správnost vyřízení. Tato odpovědnost jest ovšem papírové ceny, nikdo jí nemůže brát vážně, a přece se na ní lpí a ztělesňuje se tím, že přednosta úřadu podepisuje všechna vyřízení svého úřadu, ačkoliv neměl možnosti je čísti. V tom leží velká neupřímnost k osobě přednosty a jeho úředníkům. Bude nutno zavésti více upřímnosti k oběma, a to tak, že za vyřízení ručí úředník, který je vydal, a on také musí býti oprávněn je podepsati.

Tím nemíním snad, že by každý konceptní úředník měl míti právo vydávati vyřízení pod vlastní odpovědností, toto právo by se mohlo svěriti jen úředníkům starším a osvědčeným, a také tím nemíním, že by přednosta úřadu neměl míti právo se starati o veškeré záležitosti, jeho úředníkům svěřené, naopak, přednostovi úřadu by musilo býti vyhrazeno právo, kteroukoliv záležitost sám si ponechati, nebo pokyny pro vyřízení dáti, a pak ovšem i vyřízení podepsati. Všechna vyřízení by se mohla vydávati jménem úřadu (nikoliv přednosty), za zodpovědnosti podepsaného úředníka. Vůbec musí býti snahou státní správy, aby úřadování správních úřadů bylo přizpůsobeno úřadování soudů, pokud to ovšem povaha správních úřadů připouští. Jsem přesvědčen, že toto prolomení zásady osobní odpovědnosti jedné osoby za všechny záležitosti úřadu by mělo velký vliv na zrychlení úřadování. Nezapomínejme, že přednosta úřadu není každý den přítomen, a že nezmocní-li svého zástupce, zůstanou spisy až do jeho návratu ležeti. I když přednosta úřadu zástupce svého zástupce (u velkých úřadů více zástupců) ku aprobování konceptů a podepisování čistopisů, přece jen se vyřízení zpozdjuje nejméně o dva dny (jeden při aprobaci, druhý při expedici), což při častých průběžných, v téže věci vydaných vyřízeních znamená zbytečnou ztrátu času pro konečné vyřízení.

V tomto směru nastane jistě zlepšení zavedením tak zvaných d e c e r n e n t ů při župních a okresních úřadech.

Konečně jest charakteristickou známkou byrokratismu l p ě n í n a u s t á l e n ý c h f o r m á c h. Takovou formalitou jest mezi jinými zachovávání tak zvané služební cesty. Každá záleži-

tost u úřadu projednávána musí projíti předepsanou služební cestou. Zásada tato jest ve svém jádru dobrá a nemůže, nemá-li býti porušen řádný chod úřadů, býti odstraněna. Netřeba ji však prováděti do důsledků ve věcech, kde toho povaha věci nevyžaduje. Uvedu příklad: Ministerstvo vnitra potřebuje informaci o finanční síle obce, která žádá za rozdělení nebo sloučení svých osad. Žádost obce došla předepsanou služební cestou k ministerstvu v tom směru neúplná. Nejkratší cestou by se dostalo ministerstvu informace přípisem ministerstva přímo této obci a asi za týden by tu byla odpověď. Než tak tomu nebývá. Ministerstvo vnitra se podle předpisu obrátí na zemskou správu politickou, tato na okresní správu politickou, tato na obec a odpověď obce jde zase všemi těmito instancemi k ministerstvu. Touto cestou obdrží ministerstvo informace v nejpříznivějším případě asi za 6 neděl. Že se tímto způsobem mnoho práce přiděluje všem úřadům, pochopí zajisté každý.

S potěšením musím konstatovati, že některé úřady v tomto směru již učinily aspoň částečný krok.

Další formalitou, která se postupem času vyvinula a snad před 50 lety vyhovovala, od níž však úřady ani dnes, kdy se kladou na úřad zcela jiné požadavky, nerády ustupují, jest *organisační* tak zvaných *pomocných úřadů* při velkých úřadech. Při každém větším úřadě jest zvláštní oddělení, kde se vede podací protokol, zvláštní oddělení pro vypravování spisů (výpravna), konečně zvláštní oddělení pro evidenci vyřízených spisů (spisovna). Oddělení tato povstala ze snahy, tyto pomocné práce soustřediti, čímž se ušetří místností, a jak se tvrdí, také personálu. Každé toto oddělení má svého přednostu, několik přidělených sil a vede různé záznamy.

Toto zařízení jest dle mého soudu nejpůsobivějším prostředkem, aby spisy nemohly býti týž den, kdy dojdou, vyřízeny. Předně, dlužno si uvědomiti, že každé z těchto oddělení musí míti zvláštní místnosti, které jsou zpravidla aspoň v jiném patře, ne-li v jiném domě, než jest úřadovna referentova. Vyřídí-li referent spis, nastoupí tento svou obvyklou cestu do těchto oddělení, a běda referentovi, chtěl-li by spis ten po opuštění jeho stolu zdržeti za účelem jeho doplnění. Musí nastoupiti cestu po těchto odděleních, prohlédati různé seznamy, a může mluvit o štěstí, najde-li spis za krátkou dobu. Velmi často ale spisu nelze hned nalézt, a tu nezbyvá, než cestou písemnou s těmito odděleními korespondovati, takže se dočká spisu zrovna asi v té době, jako by korespondoval s nějakým úřadem venkovským.

Přijde-li strana k referentovi o nějakou informaci, nemůže týž jí zpravidla žádné informace dáti, nemaje spisu po ruce, a musí ji zpravidla poslati do onoho oddělení, kde dle jeho odhadu spis asi leží, nechce-li se sám pobíháním po odděleních zdržovati. Tímto postupem ale se zaneprazdňuje zase pomocný personál těchto oddělení a udílí informace, k nimž není oprávněn, z čehož povstávají různé nepřístojnosti. Telefonické dorozumívání naráží na obtíže, buďto jest linka obsazena, nebo není hledaný právě přítomen, telefon nefunguje, není dobře slyšeti atd., a tak nezbude konec konců, než že referent musí sám se za hledáním spisu vydati.

Uvážíme-li, že tato nutnost nastane za dopoledne jen dvakrát neb třikrát, nahlédneme, že je tím mnoho času ztraceno.

Této závadě lze odpomoci jednoduše přidělením personálu těchto oddělení jednotlivým referentům. Personál tento by vedl referentovi podací protokol a tak zvaný index, vypracoval by spisy a vedl evidenci spisů vyřízených. Tím by přišel referent do přímého styku se svým pomocným personálem, odpadly by obtíže při hledání spisů. Tímto opatřením by se úřad rozpadl na menší úřady, po stránce manipulační samostatné. Takové referentské oddělení by představovalo ucelený výsek úřadu, stejně jak tomu jest u soudů. Odpadlo by tím vedení podacího pro-

tokolu, společného pro celý úřad, rovněž tak evidence spisů pro celý úřad, konečně výpravna spisů, společná pro celý úřad.

Podací protokol, který jest základem každého správního úřadu, vyžaduje reformy. Ačkoliv organizace soudů jest vzorem, podle kterého se i úřady správní musí zařídití, přece jen podací protokol nelze po vzoru soudním odstraniti. U správních úřadů, kde sejdou se statistice různých záležitostí ročně, musí býti vedena kniha o jednotlivých podáních, ale není třeba, aby každé podání obdrželo zvláštní číslo. V tomto směru se stalo mnoho reformních pokusů, celkem však bez výsledku. Nápravu očekáváme od zavedení kancelářského řádu po vzoru slovenském, který obsahuje kromě toho některé jiné praktické novoty.

Proti zřízení samostatných oddělení, jak je navrhuji, se namítá, že úřad nemůže existovati bez společného podacího protokolu, neboť prý by nebylo možno nějakou záležitost, která nespadá vysloveně do určitého oddělení, naléztí a bylo by nutno protokoly všech oddělení prohlédnouti.

Námítka tato jest lichá. V podacím protokole, kde se denně zapisuje na příklad u zemské správy politické v Čechách jistě přes 1500 podání, nelze vůbec ničeho hledati, není-li známo číslo spisu. Číslo spisu lze hledati pouze v oddělení, kde se vede seznam záležitostí abecedně seřazený, tak zvaný index.

Vedení podacího protokolu, na příklad u zemské správy politické v Čechách, kde se ročně protokoluje přes 400.000 čísel, jest zajisté práce obrovská, vyžadující mnoho personálu, a zbytečná. Jediné protokol a index, vedený v oddělení, má cenu praktickou.

Další námítkou jest, že by bylo třeba více pomocného personálu a že při dnešním stavu lze personálu plně využití. To popírám. Rozpuštěním společného podacího protokolu, společné spisovny a výpravny, by se ušetřilo na oněch silách, které nyní vedou seznamy, jež by byly potom zbytečné.

Nejvážnější námítkou jest, že by bylo třeba více místností. To jest ovšem správné. Každé oddělení by muselo obdržeti aspoň o jednu místnost více. Na to by se musilo ovšem při umístění úřadů mysliti. Pro začátek by bylo možno pomocný personál umístiti ve společné místnosti, ležící mezi dvěma odděleními.

Jsem přesvědčen, že by tato reforma dala hned všem úřadům, hlavně velkým, ráz obchodní, totiž, že by při této reformě bylo dosaženo toho, co jest dnes nedostižným ideálem všech velkých úřadů, aby totiž spisy jednoho dne došle, téhož dne odešly. To jest za dnešního stavu nemožno, a je-li výjimečně rychlého vyřízení třeba, musí referent sám se spisem po všech pomocných odděleních běhati a jeho vyřízení kontrolovati.

Že se tato reforma v praxi uznává, plyne na příklad z toho, že tak zvaná předsednictví velkých úřadů si vedou svůj vlastní protokol, vlastní spisovnu a vlastní výpravnu, ne snad jen z toho důvodu, že se jedná o záležitosti, které jsou povahy důvěrné, ale také z důvodu, že jest tu možnost rychlého vyřizování. Konečně i tak zvaná *provisatorní oddělení* (nyňější zemské hospodářské úřady), za války vzniklá, jsou vypravna samostatnou pomocnou kanceláří jen proto, že jinak není možno dosáhnouti rychlého vyřízení spisů.

Než každá sebe účelnější reforma by se minula s výsledkem, nebude-li dostatek schopných úředníků. Což jest platno vše připravití pro zdárné úřadování, když nebude, kdo by úřadoval. Sebe pilnější úředník otupí, ví-li z předu, že jest mu nemožno práci zdolati. Jak dnes poměry jsou, musí se úředník snažiti, aby ve spisech neutonul, zásadou má býti však, aby úředník na spisy čekal, neboť jen tehdy se s opravdovou chutí chopí práce. Dostatečným počtem úředníků musí býti ale vypravny všechny úřady. Nic není platno referentovi všechny spisy sice ve svém oddělení vyřídití, když na příklad jiné oddělení nebo jiný úřad, byv požá-

dán za provedení jistého úkonu, nechá spisů ležeti. To platí zvláště o odborných odděleních, kde úředníci jsou velmi často zaměstnání mimo úřad a nemohou v přiměřené době spisů vyřídit. V takových odděleních mají býti úředníci dvojí, totiž jednak takoví, kteří obstarávají záležitosti úřední mimo úřad a jednak takoví, kteří vyřizují spisy v úřadě. To platí dále o obcích. Obce jsou v mnohých případech instancemi, bez jejichž úředního úkonu se nemůže úřad státní obejít. Nevyhoví-li obec úřednímu vyzvání, jest tím dáno opoždění vyřízení. Měla by tedy snaha státní správy se vésti také k tomu, aby obce měly způsobilé starosty případně úředníky. Nedo- statku úředníků lze ovšem odpomoci jedině přiměřeným honorováním, což jest však kapitola pro sebe.

Ale ani dostatek úředníků nepřispěje ku urychlení vyřizování, nebu- dou-li to úředníci způsobilí a což důležitějšího úředníci přičinliví, řekl bych přímo nebudou-li mít v sobě trochu byrokratického du- cha. Tu rozumím byrokratizmem snahu úředníka po přesnosti, poctivosti a rychlosti. Postup bez ohledu na osoby, rychlost a jistota ve vyřizování, pořádek na stole i ve stole, pořádek ve spisech patří k vlastnostem dobrého úředníka. Vědomí, že jsem tu dnes já, zítra že přijdou jiní, kteří budou chtít čisti moje vyřízení, zkrátka vědomí, že úředníci přicházejí a odchá- zejí, úřad že však zůstává, musí si vštípit každý úředník, chce-li sloužit by- rokratem v dobrém toho slova smyslu. Jsem přesvědčen, že jen takový úředník vyřídí denně všechny své spisy. Vládní rada Novák.

(Z ministerstva spravedlnosti.) Ministerstvo spravedlnosti uveřejnilo ve svém Věstníku tento výnos o jednotném označování oficiálních sbírek rozhodnutí nejvyššího soudu: »Aby sjednoceno bylo označování oficiálních sbírek rozhodnutí nejvyššího soudu, jak v rozhodnutích soudů samých, tak i ve výnosech, sděleních a zprávách nařizuje ministerstvo spravedlnosti po dohodě s presidiem nejvyššího soudu, aby sbírky rozhodnutí nejvyššího soudu označovány byly takto: 1. Sbirka rozhodnutí nejvyššího soudu, po- řádaná presidiem nejvyššího soudu a redigovaná druhým presidentem Drem. Vážným, »Sb. n. s.« (německy »Slg. O. G.«); 2. Sbirka rozhodnutí nejvyššího soudu pořádaná ministerstvem spravedlnosti, která se vydává jako příloha k Věstníku ministerstva spravedlnosti »Sb. m. spr.« (německy »Slg. J. M.«). Je-li nutno zvláště označiti, zdali jde o rozhodnutí trestní ne- bo civilní budiž ke shora uvedené zkratce dodáno ještě: »civ.« nebo »tr.« (německy »Ziv.« nebo »Str.«). Místní udání data a čísla jednacního toho kte- rého rozhodnutí nejvyššího soudu, které uveřejněno bylo v jedné z oficiel- ních sbírek, budiž uvedeno toliko běžné číslo, pod nímž rozhodnutí ve sbír- ce bylo uveřejněno (na př. »Sb. n. s., tr., č. 454«). Ministerstvo spravedl- nosti navrhuje, aby při citacích rozhodnutí nejvyššího soudu, která uveřej- něna byla v některé oficielní sbírce těchto rozhodnutí v našem časopise, užíváno bylo těchto značek.

Hlídka časopisů.

(Vladimír V y b r a l.)

České.

1. **Sborník věd právních a státních.** Roč. XXIV., seš. 1., Praha 1924: Prof. dr. H o b z a A.: Uznání sovětů de iure. — Dr. S a l a b a J.: O ne- známé agrární reformě a sespolečnění půdy ve staročeském státě. — Prof. V e r n a d s k i j J.: »Dikaja vira« a »ljudskaja vira« v staroruském právu. — Prof. dr. H o b z a A.: Poznámky ku přípravě leteckého zákona.

2. **Právník.** Roč. LXIII., seš. 5., Praha, květen 1924: Prof. dr. S o m - m e r O.: Leopold Heyrovský. — Dr. Z e l i n k a J.: Překlad občanského zákona rakouského či občanský zákon československý? Dodatek. — Dr.